A JEWISH CANADIAN DAILY
CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD:

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

2 סענט

VOLUME IV. No. 11761 | Toronto Friday April 6 1917 | זונען אונטערגאנג 6.51 | ערב פסח תרעז | פרייטאג דער 6־טער אפריל 1917 | PRICE: TWO CENTS

A S Freidus
c/o The New York
Public Library
476 Fifth Ave

רוסען: ענגלענדער פאראייניגט: מעסאפאטאמיען

ביידע ארמייען פאראייניגען זיך אין קהאניקין, גרויסער זיעג פאר דער רוסישער ארמיי

געוועזענער צאר און צאריצא אין פעטראפאוולאווסק קרעפאסט

לאנדאן אפריל 5

די טרקען זיינען ענדליך אין גאנצען פערטריבען געווארען פון פערסיען, דאס לאנג ערווארטעטע איז געשעהען. דיא ענגלישע מיט דער רוסישער ארמיי האבען זיך פעראייניגט אין מעסאפאטאמיען.

עס איז דא הויכט אפיציעל אנאנסירט געווארען אז די ענגלענדער מיט די רוסען האבען פארמירט א "דזשאנקשאן" אין מעסאפאטאמיען און קהיניקין.

דער קאמאנדיר פון דער ענגלישער ארמיי אין פאלעסטינא, זאגט דער בעריכט האט זיך צוגעגרייט צו צוקלאפען די טערקען וועלכע האבען פערלאזען "עזה". ער האט עס אבער ניט געקענט דורכפיהרען צוליעב א גרויסען טומאן וועלכער האט אנגעהאלטען זיעבען שטונדען. אין דער זעלבער צייט אבער האט דיא ענגלישע האוואלערייע אנגעמאכט א חורבן צווישען די טערקישע רייהען, די טערקען וואלטען זיכער אין אונארדנונג זיך גע־ווען צוריק ציהען ווען זיי וואלטען ניט געווען בעקומען קיין פערשטארקערונג אין צייט.

קהאניקין דער פלאץ וואו די רוסי־שע ארמיי האט זיך פעראייניגט מיט דער ענגלישער נעפינט זיך אויף'ן גרענעץ צווישען מעסאפאטאמיען און פערסיען, עטוואס מעהר ווי הונדערט מייל צפון מזרח פון באגדאד.

בעצט ווען דיא רוסען מיט די ענגלענ־דער האבען זיך פעראייניגט ווערען דיא מערקען געדריקט פון דריי פערשיעדענע ארמייען:

איין ענגלישע ארמיי אוואנסירט צפון צו ירושלים צו אין פאלעסטינא אונ־טער דער קאמאנדע פון גענעראל מאריע.

אן אנדער ענגלישע ארמיי אוואנ־סירט צפון פון באגדאד אונטער דער קא־מאנדע פון גענעראל מאיד, און די דר־ישע ארמיי אונטער דער קאמאנדע פון גענעראל באראטאף, וועלכע אוואנ־סירט מערב פון פערסיען.

די ארמיי איז פאר דער רוסישער רע־וואלוציאן קאמאנדירט געווארען פון גרויס פירסט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

די פעראייניגונג פון די צוויי אר־מייען זיינען ניט נאר א גרויסער קלאפ פאר טערקיי, נאר נאך א גרעסערער געווינס פאר רוסלאנד, ערשטענס ווע־לען די ענגלענדער שוין העלפען דער רו־סישער ארמיי וועלכע נעפינט זיך דאר־טען. צווייטענס וועט ענגלאנד שיקען פערשיערענע פראוויאנט פאר דער גאנצער קאווקאזער ארמיי און אויך פאר דער ארמיי אין ארמעניען.

די טערקען וועלען זיך יעצט מוזען צוריקציהען ביז מאסול ארום מיגרים.

דער זיעג פאר דער רוסישער ארמיי איז ווירקליך א זעהר בעדייטענדער.

ענגלאנד וועט איהר קענען העלפען מיט ראטה און טהאט.

רוסען פערנעהמען אויך קאסריטשרין

פעטראגראד אפריל 5

דער אפיציעלער בעריכט וועלכער איז דא פערעפענטליכט געווארען וועגען קאווקאזער פראנט מעלדעט פאלגענדעס.

די רוסישע קאוואלעריע האט אין מעסאפאטאמיען פערנומען די שטעדט קריאניקין און קאסריטשרין וואו זיי האב־בען זיך פעראייניגט מיט די ענגלענדער.

פאן בערנסטארף פאר שוועדען

نيو יארק אפריל 5

א טעלעגראמע פון סטאקהאלם מעל־דעט אז לויט נאכריכטען וועלכע זיינען דארטען ערהאלטען געווארען פון בערלין וועט גראף פאן בערנסטארף, דער געווע־זענער דייטשער אמבאסאדאר אין אמע־ריקא בעשטימט ווערען אלס דייטשער אמ־באסאדאר אין שוועדען.

נאך אן אמעריקאנער שיף געזונקען

וואשינגטאן אפריל 5

די אמעריקאנער אונבעוואפענטע פראכט שיף "מסאריאן" מיט 32 אמע־ריקאנער בירגער צווישען איהר מאנ־שאפט איז פון א דייטשער סובמארין גע־זונקען געווארען אהן ווארנונג.

די אפיציעלע נייעס וועגען דעם איז דייטשלאנד געווארען אין סטיט דע פארטמענט.

ניקאלאי מיט אלעקסאנדראן אין פעטראפאוו־לאווסקי קרעפאסט

„דזען" ברענגט די נאכריכט פון א זיכערער קוועלע.

קאפענהאגען אפריל 5

די רוסישע צייטונג "דזען" וועלכע איז דא הייגט ערהאלטען געווארען מעל־דעט אז פון זיכערע קוועלען האט זי זיך דערוואוסט אז ניקאלאי ראמאנאוו דער געווועזענער רוסישער צאר צוזאמען מיט דער צאריצא וועלען טראנספערירט ווע־ען פון צארסקאיע סעלא נאך פעטראפא־וואלסקי קרעפאסט וואו זיי וועלען פער־שפארט ווערען צוזאמען מיט אלע אנדע רע פעניגליכע ארעסטאנטען וועלכע זיי־נען דארטען פערשפארט געווארען, און דארטען וועט דער אמאליגער צאר מיט דער צאריצא ענדיגען זייערע לעצטע עט־ליכע יאהר וועלכע זיי האבען צו לעבען אויף דעם וועלט.

ווי די דומא האט אויפ־נענומען אמעריקאס קריעגס ערקלעהרונג

פעטראגראד אפריל 5

די נייעס וועגען דעם אז אמעריקא האט ערקלעהרט א קריעגס צושטאנד אין ערהאלטען געווארען אין פעטראגראד דאן ווען די דומא האט געהאט א זיצונג אין טאווריטשעסקען פאלאסט.

אזוי שנעל ווי די נייעס איז אנאנ־סירט געווארען פון דער טריבונע זיינען אלע דעפוטאטען אויפגעשטאנען פון זיי־ערע פלעצער און האבען געשריען „הורא" פאר פרעזידענט ווילסאן.

פראפעסאר מיליוקאוו דער מיניס־טער פאר אויסלענדישע אנגעלעגענהייטען האט געזאגט ווען די נייעס איז ערהאלטען געווארען,

"דאס ערווארטעטע איז געשעהען, אמעריקאס אריינטריט אין דער מלחמה האט נאך אמאל פעסטגעשטעלט דאס אי־דיאל פון דער מלחמה. און פאר מיר ווערט די זאך קלאהרער אז אהן א זיעג איז קיין פריעדען ניט מעגליך."

מיכאיל ראדזיאנקא דער פרעזידענט פון דער דומא האט געזאגט:

איך בעגרים די ענטשיידונג פון דיא פעראייניגטע שטאאטען, דאס וואס אמערי־קא איז אריין אין דער מלחמה אויף דער זייט פון די עליים איז די בעסטע גאראנ־טיע פאר א שנעלען זיעג איבער דייטש־לאנד.

זעקס האספיטאל שיפען געזונקען

לאנדאן אפריל 5

טהאמאס מעקנאמארא, דער פינאנ־ציעלער סעקרעטער פון דער ענגלישער אד־מיראליטעט האט היינט אין דער האוז אויף קאמאנס אנאנסירט אז צייט די מלחמה האט אויסגעבראכען האבען די צענטרא־לע מעכטע געזונקען זעקס האספיטאל שיפען און דערביי זיינען 247 מענשען אומגעקומען און 73 זיינען פערוואונדעט געווארען.

אמעריקאנער וועלען פערהאלטען ווערען אין בעלגיען

בעריכטען וועלכע זיינען דא ערהאלטען געווארען מעלדען אז גענעראל פאן ביסינג דער דייטשער גענעראל גובערנאטאר אין בעלגיען האט בדעה אחיוצוגעבען אן ארדער אז אלע מיליטער וועהיגע אמערי־קאנער אין עלטער פון 17 ביז 45 זאלען פערהאלטען ווערען.

זמן חרותנו

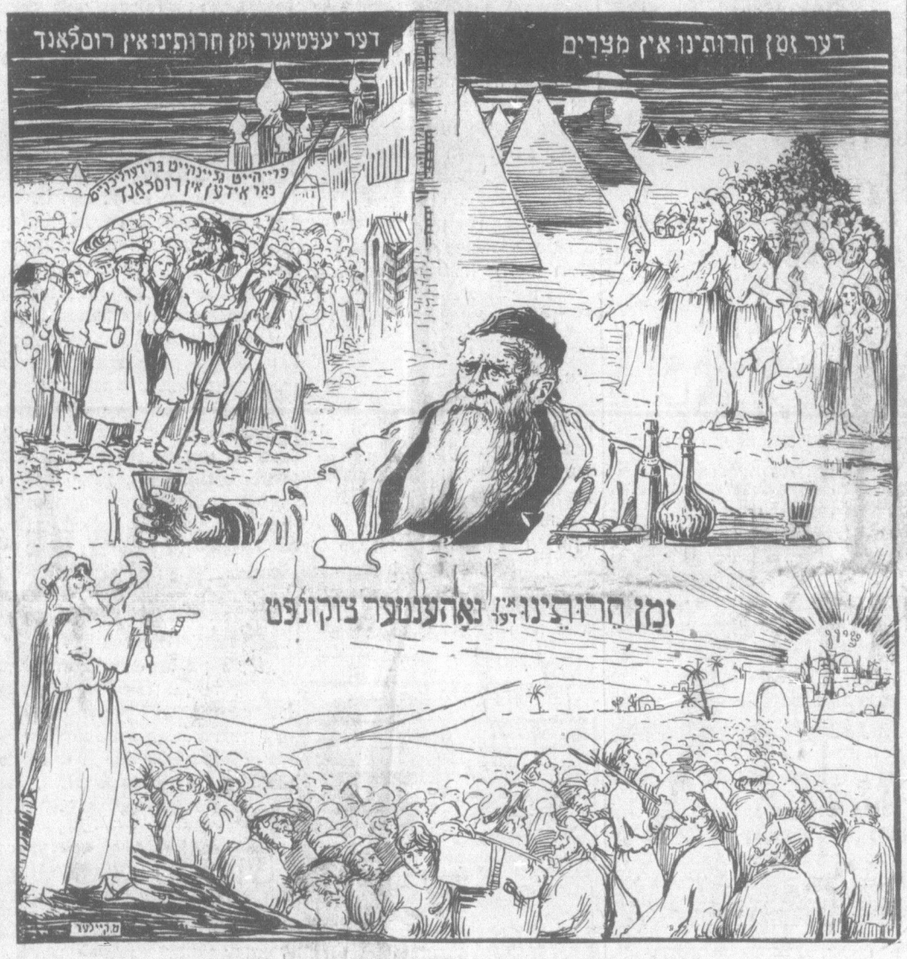

פערגאנגענהייט - געגענווארט און צוקונפט

אמעריקאס קריעגס בודזשעט 3,400,000,000 דאלאר

הייגן די פריהעדדיגע בעשטימטע סומע פאר דער ארמיי אין נייוויו. א מיליאן סאלדאטען אין צייט פון א יאהר.

גרויסע אפאזיציע אין קאנגרעס געגען דער רעזאלוציע

וואשינגטאן אפריל 5

די בעאמטע פון די פערשיעדענע דע־פארטמענטס האבען שוין אויסגעשטעלט א מיליטערישען בודזשעט פאר אמעריקא וועלכער איז אין דער פארמע פון א ביל צו געשטעלט געווארען צום קאנגרעס אויף דער סומע פון 3,400,000,000 דאלאר. דער פלאן איז צו פערדרייפאכען די נייוויו און אין צייט פון א יאהר צו האבען אן ארמיי פון איין מיליאן.

דער בודזשעט איז צוטהיילט אין צוויי טהיילען 2,932,000,000 דאלאר פאר דער ארמיי אין 468,000,000 דאלאר פאר דער נייוויו. די געלדער זיינען חוץ דיא 240,000,000 און די 517,237,802 דאלאר וועלכע זיינען בעשטימט געווארען פאר דער ארמיי אין נייוויו פריהער.

דער בודזשעט אין אויסגעארבייט גע־ווארען פון דעם פינאנץ דעפארטמענט מיט'ן גענעראל שטאב און איז גוט גע־הייסען געווארען פון פרעזידענט ווילסאן.

אזוי שנעל ווי די רעזאלוציע וועט אנ־נענומען ווערען אין קאנגרעס וועט אויך דער בודזשעט אנגענומען ווערען.

ברוך מיט עסטרייך זיכער

עס איז פערזיכערט געווארען אין אפי־ציעלע קרייזען אז אמעריקא וועט ניט זיין די ערשטע אבצוברעכען די דיפלא־מאטישע פערבינדונגען מיט עסטרייך, בולגאריען אדער טערקיי, דייטשלאנדלס פערבינדעטע סיידען זיי וועלען דערצו פראוויזיריש אמעריקא. דאך דענקט מען אז דייטשלאנד וועט צונוינגען איהרע בונדס געגאסען אבצוברעכען די דיפלא־מאטישע פערבינדונגען מיט אמעריקא און פיליייכט אויך ערקלעהרען קריעג.

דער סטייט דעפארטמענט האט היינט אפיציעל צוגעגעבען אז אמבאסא־דאר פענפעילד איז פון וויען צוריק גע־רופען געווארען.

און דאס וואס פרעזידענט ווילסאן האט ערקלעהרט אז אונטער די יעצטיגע אומשטענדען איז אונמעגליך אז גראף טארנאוו דער נייער עסטרייכישער אמבא־סאדאר פאר אמעריקא זאל אפיציעל אויפגענומען ווערען גיט געגנג גרינדע צו דענקען אז די פערבינדונגען צווישען די בוידע לענדער זיינען שוין זעהר שוואך.

קריעגס רעזאלוציע נאך ניט אנגענומען

וואשינגטאן אפריל 5

ווי עס זעהט אויס איז די אפאזיציע געגען דער קריעגס רעזאלוציע אין קאנג־רעס א פיעל שטארקערע איידער אין סע נאט. דער קאנגרעס האט נאך ניט אב־געבראכען די זיצונג צייט היינט 10 אזיי־גער פריה, און דריי אזיינער פארטא־ווען די שורות ווערען געשריבען איז נאך צו קיין אבשטימונג ניט גענומען גע־ווארען.

טראצדעם וואס די דעמאקראטישע מא־יאריטעט פערזיכערט אז די קריעגס רע־זאלוציע וועט אנגענומען ווערען מיט אן אונגעהייער גרויסער מאיאריטעט דאך זיינען דא גרויסע שווערינקייטען.

יעדער איינער פון די קאנגרעס לייט וויל ריידען און דאס נעהמט צייט.

די הויפט שטערונג איז אבער געקומען פון צווישען די דעמאקראטישע פיהרער אויף וועלכע קיינער האט זיך ניט גערוכט.

נאך בייטאג האבען זיך ארומגעטראגען קלאנגען אז דער דעמאקראטישער פיהרער קיטשין וועט זיין געגען דער רעזאלוציאן און וועט האלטען א לאנגע רעדע געגען.

די דעמאקראטען האבען אבער געשמיי בעלט. קיינעס האט זיך דאס ניט גע־גלויבט. דריי א זייגער פארנאכט זיי־נען די קלאנגען געווארען וועגען דעם אזוי שטארק אז די דעמאקראטען זיינען אריבער צו איהם און צו זייער ערשטוי־נונג האבען זיי איהם ווירקליך געטראפען צוגרייטענדיג די געגען רעדע. עס האבען ניט געהאלפען קיינע טענות און קיין בע־טען.

די פאסיפיסטען פון קאנגרעס וועל־כע האבען זיך געפיהלט דערשראקען צו־ליעב דער מפלה אין סענאט האבען שנעל אויפגעלעבט און האבען זיך אנגעפאנגען צו גרופירען ארום קאנגרעסמאן קיטשין.

די דעמאקראטען האבען דערזעהען אז עס איז שלעכט האבען זיי פרובירט טהון זאך ווען די מאייאריטעט אין סענאט האט נעטהאן נעמליך שליסען די זיצונג אבער עס איז ניט געלונגען.

קיטשין'ס רעדע איז געווען זעהר א לאנגע און ווי מאנכע ווילען האבען אויך זעהר א געלונגענע. ער האט אבער גע־רעדט זעהר געלאסען אהן זיין געוועהנ־ליכען ברען. ער האט צווישען אנדערש געזאגט:

מען רעט פיעל, זעהר פיעל וועגען לא־יאליטעט און פאטריאטיזם און די וועל־כע זיינען פאר דער רעזאלוציע קוקען אויף דיא געגנער ווי אויף פיינלינגע און־אונפאטריאטישע בירגער, אבער לאמיר רען.

„שונאים ארבייטען ביי אמוניציע

ביים אינקוועסט וועלכער איז געהאל־טען געווארען לעצטע נאכט וועגען דעם טויט פון אן עסטרייכישען ארבייטער וועלכער האט געארבייט אין איינער פון די אמוניציע פאבריקען האט מען גע־פרעגט מארק איריש, דער פארשטע־הער פון דער "אימפיריאל מוניציאנס באארד" אויב ער ווייסט דאס אויסלענ־דער פון פיינדליכע לענדער ארבייטען ביי אמוניציע.

דער ענטפער איז געווען: דאס אפי־ציעל איז דאס איהם קיינמאל ניט איבער געגעבען געווארען כאטש ער האט גע־הערט וועגען דעם פרוואט. ער האט אויך ערקלעהרט דאס אפילו ווען מען וואלט איהם דאס איבערגעגעבען אפיציעל וואלט ער אויך גאר ניט געקענט טהאן, ווארום די אמוניציאנס באארד איז ניט מעהר ווי א קאמיטע צום קויפען אמוניציע און האט ניט קיין רעכט צו זאגען רעות דעם קאנטראלער פון שאפ וועלכע ארביי־טער צו בעשעפטיגען.

עס זיינען אויך געמאכט געווארען איינינע אנפראגען ביי די מענערדזשערס פון די אמונישאן פעקטארים וועגען דעם דאזיגען ענין. מאנכע פארשטעהער פון די פעקטארים האבען זי ענטזאגט צו ענטפערען אויף די פראגען. אנדערע ווידער האבען ערקלעהרט דאס עס וועל־רען בעשעפטיגט אלע מענשען פאר וועמען עס איז ניטא וואס מורא צו האבען אז זיי וועלען טאקי שאדען.

האמילטאנער שניידער געזוכט זייער סטרייק

ווי מען לאזט אונז וויסען פון דער היינער שניידער יוניאן, האבען זיי דער־האלטען א ידיעה, אז דער סטרייק פון די האמילטאנער שניידער ארבייטער איז שוין א געוואונענער, און די גרעסטע שעפער האבען שוין געסעטעלט. נאכגע־בענדיג אלע פאדערונגען, ווי 44 שטונדען א וואך, העבערע ווייידשעס, און אנדער האלבען מאהל פאר אווערטיים.

אייך זאגען אז עס פאדערט זיך קיין גרויסע מאראל און אויך ניט קיין פיזי־שען מוטה צו ערקלעהרען קריעג פאר יע נעם אז יענער זאל געהן אויף'ן שלאכט פעלד פארגיסען זיין בלוט.

עס איז ניט קיין בעוויין פון אאיליטעט און אויך ניט פון פאטריאטיזם ווען איי־נער מונטערט אויף צו ערקלעהרען קריעג אין דער צייט ווען ער איז ביי זיך זיכער אז ער איז אויסער געפאהר און וועט אין דער שלאכט זיך ניט בעטהייליגען.

צו גרויס איז מיין שרעק פאר דיר ער־זולטאטען פון די צו גרויסע שרעטע וועלי־כע זיינען פארגעשלאגען, גאט דער איינ־ציגער ווייס.

צו גרויס איז די פעראנטווארטליכקייט פאר יערען איינעס צו זיין אן ערב פאר זיין געוויסען.

מיין געוויסען און אורטהיילונגס קראפט נאך א לאנגען נאכטראכטען און געבעטס צו גאט ער זאל מיר געבען דיא ריכטיגע וועג האבען מיך געפיהרט צו טהאן מיין פליכט, און איך בין געקומען צום שלוס צו זאגען וואס איך פיהל.

נאך זיין רעדע איז געווארען א שטאר קער גערודער. ער איז טארק אפלאדירט געווארען.

מען איז אבער זיכער אז היינט (פרייי־טאג) וועט דירעזאלוציע אנגענומען וועל־כע האבען זיך געפיהלט דערשראקען צו־ליעב דער מפלה אין סענאט האבען שנעל אויפגעלעבט און האבען זיך אנגעפאנגען צו גרופירען ארום קאנגרעסמאן קיטשין.

די דעמאקראטען האבען דערזעהען אז עס איז שלעכט האבען זיי פרובירט טהון זאך ווען די מאייאריטעט אין סענאט האט נעטהאן נעמליך שליסען די זיצונג אבער עס איז ניט געלונגען.

קיטשין'ס רעדע איז געווען זעהר א לאנגע און ווי מאנכע ווילען האבען אויך זעהר א געלונגענע. ער האט אבער גע־רעדט זעהר געלאסען אהן זיין געוועהנ־ליכען ברען. ער האט צווישען אנדערש געזאגט:

מען רעט פיעל, זעהר פיעל וועגען לא־יאליטעט און פאטריאטיזם און די וועל־כע זיינען פאר דער רעזאלוציע קוקען אויף דיא געגנער ווי אויף פיינלינגע און־אונפאטריאטישע בירגער, אבער לאמיר רען.

רוסישע אידען אפיציעל פרי

אלע גזרות אפיציעל מבטל געמאכט.

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

פעטראגראד אפריל 5

היינט זענען די רוסישע אידען אפי־ציעל געווארען פרייע מענשען. אלע גזרות זענען אבגעשאפט געווארען וועלכע זענען אויף אידען געמאכט געווארען דורך דער גאנצער צייט פון דער ראמאנאוו דינאס־טיע אין רוסלאנד.

די נייע רוסישע רעגירונג האט היינט ארויסגעגעבען אן אפיציעלע פראק־לאמאציע אין וועלכער עס וועהט ער־קלעהרט אז אלע גזרות אויף אידען זענען בטל, און זיי זענען פרייע רוסישע בירגער.

פינף פרויען געראטעט וועט פון א פייער אין קווין סטריט

אין א פייער וועלכעס האט אויסגע־בראכען געפטען דריי א זייגער פארטאג אין דעם קווינס האטעל זיינען פינף פרויען ארבייטער פון דעם האטעל געראט־טעוועט געווארען ווי דורך א נס. ביי דריי פון די פרויען זיינען שרעקליך צו־ברענט געווארען די קעפ, די הענד און די ברוסטען, און די אנדערע צוויי זיינען אויף צוברענט געווארען אויף'ן פערפער אבער אין א לייכטערער פארמע. פיער פון די פרויען געפינען זיך אין דרושענע־ראל האספיטאל, און איינע אין סענט מיי קעלס האספיטאל. אבער אלע זיינען שטארק צובראנט, צושראקען, נערוועזע און פערוואונדעט. די דאקטוירים האב־בען מורא דאס מאנכע פון די פערוואונ־דעטע וועלען שטארבען פון די וואונדען.

אלע פרויען זיינען געווען אנגעשטעל־טע אין האטעל, און ווען זיי האבען דערהערט די געשרייען פייער זיינע זייא שטארק צוטומעלט געווארען און האבען זיך געלאזען לויפען צו די טרעפ. די פיי־ערלייט האבען זיי געווארענט ניט צו לויפען אבער זיי האבען ניט געפאלגט און דער רעזולטאט איז געווען דאס די פלאמען וועלכע האבען געהאט פערצוימט דעם וועג פון די טרעפ האט זיי פערטרי־בען אין א קליין צימערעל, וואו זיי זיינען געפאלען אין חלשות און די פייערלייט האבען זיי ווי דורך א נס געפונען ערשט נאך דעם ווי זיי איז געלונגען ביי צו־קומען די פלאמען פון דער געבוידע.

ווען די פייערלייט האבען נאך א סך אנשטרענגונגען קומען זיך דערשלאגען צו דעם צימערעל וואו די פרויען האבען זיך געפונען זיינען אלע געווען פערחלש'ט און די קליידער האבען געברענט אויף זיי און מיט שווערער מיה איז קוים געלונגען די פייערלייט ארונטער צוטראגען די פרויען פון דעם ערשטען פלאר וואו זיי האבען זיך געפונען.

דאס פייער הא מיזך אנגעפאנגען אין דעם צימער וואו עס ווערט געהאלטען דאס בעטגעוואנד פון דעם האטעל, פונקט אונ־טער דעם צימער וואו עס האבען געשלא־פען די פרויען.

דער ערשטער צו ענטדעקען דאס פייער איז געווען דער וואטשמאן מר. קווינטאן פון 6 גארוויל עוועניו, וועלכער האט בע־מערקט די פלאמען ארויסשפארענדיג זיך פון ערשטען פלאאר, און וועלכער האט געגעבען דעם פייער אלארם. דער שא־דען טרעפט ארום טויזענד דאלאר.

איין פרוי מויט

מרס. עליזאבעט ארעלי פון 5 אנטעריא סטריט, איינע פון די פרויען, וועלכע זיי־נען אין דעם פייער שטארק ציברענט גע־ווארען איז היינט פריה אין דזשענעראל האספיטאל געשטארבען פון די וואונדען. פערהליכע און ווען זי איז געבראכט גע־איהרע וואונדען זיינען געווען גע־ווארען אויז האספיטאל האבען די דאק־טוירים ניט געגעבען קיין האפנונג אויף איהר לעבען.